

AAN de Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

DATUM 30 maart 2004

ONS KENMERK z2004-0058

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN 13 januari 2004

UW KENMERK

ONDERWERP advies over circulaire gegevensuitwisseling Svb-
gemeenten

Bij brief van 13 januari 2004 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) verzocht te adviseren over een concept-circulaire voor gemeenten. De concept-circulaire heeft tot doel om gemeenten te informeren over de mogelijkheid om bij de Sociale verzekeringsbank (Svb) bepaalde gegevens te verkrijgen over de groep ANW-ers (rechthebbende op de Algemene nabestaande wet) en de groep 65-plussers met een onvolledige AOW-uitkering (rechthebbende op de Algemene ouderdomswet). U vraagt het CBP om advies over deze gegevensuitwisseling in relatie tot de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Het CBP voldoet hierbij aan uw verzoek.

Over het College bescherming persoonsgegevens

Ingevolge artikel 51 WBP ziet het CBP toe op de verwerking van persoonsgegevens overeenkomstig het bij en krachtens de wet bepaalde. Het CBP heeft de concept-circulaire marginaal getoetst aan de in de WBP neergelegde normen.

Inhoud circulaire

U wilt om de volgende twee redenen gemeenten informeren over de mogelijkheid om bij de Svb persoonsgegevens te verkrijgen:

1. Sinds 1 januari 2002 hebben gemeenten een reïntegratieverantwoordelijkheid ten aanzien van Anw-ers. De Svb beschikt over een overzicht van personen met een Anw-uitkering. Gesteld wordt dat het voor gemeenten van belang is om over gegevens van deze groep te kunnen beschikken gelet op hun reïntegratietoek.
2. Gemeenten hebben aangegeven dat zij in het kader van armoedebestrijding de groep 65-plussers met een onvolledige Aow-uitkering actief willen benaderen. Het vermoeden bestaat dat een deel van deze 65-plussers onvoldoende gebruik maakt van de mogelijkheid om aanvullend een bijstandskering aan te vragen.

Wettelijk kader

WBP

Artikel 8 WBP stelt dat persoonsgegevens mogen worden verwerkt voor zover hier van belang indien:

c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;

e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.

In artikel 9 WBP is neergelegd dat persoonsgegevens niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze verkregen zijn. Bij de beoordeling hiervan wordt in elk geval rekening gehouden met de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens verkregen zijn, de aard van de gegevens, de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene, de wijze waarop de gegevens verkregen zijn en de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

De informatieplicht in artikel 34 WBP heeft betrekking op de situatie dat een verantwoordelijke persoonsgegevens niet van de betrokkene zelf verkrijgt. Een verantwoordelijke zal in dat geval de betrokkene onder andere zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking mee moeten delen. Deze informatieplicht is niet van toepassing indien de vastlegging of verstrekking bij of krachtens de wet is voorgeschreven.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

In artikel 7, eerste lid, onder a, WWB is neergelegd dat het college van Burgemeester en Wethouders (nader te noemen het college) verantwoordelijk is voor het ondersteunen van personen met een nabestaanden- of halfwezenuitkering op grond van de Anw bij arbeidsinschakeling. Indien het college het aanbieden van een voorziening, waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling noodzakelijk acht, is het ook voor het bepalen en aanbieden van deze voorziening verantwoordelijk. Overigens merkt het CBP op dat artikel 10 WWB, waarin is geregeld dat deze groep inderdaad aanspraak kan maken op ondersteuning bij arbeidsinschakeling, pas op 1 januari 2005 in werking treedt.

Artikel 7, eerste lid, onder b, WWB regelt dat het college verantwoordelijk is voor het verlenen van bijstand aan personen hier te lande die in zodanige omstandigheden verkeren of dreigen te geraken dat zij niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien.

Op grond van artikel 64, eerste lid, onder b, WWB is de Svb verplicht desgevraagd aan het college kosteloos opgaven en inlichtingen te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de WWB.

Beoordeling CBP

1. Gegevensverstrekking ten behoeve van de reïntegratie van Anw-ers

Ingevolge de WWB hebben gemeenten een reïntegratieverantwoordelijkheid ten aanzien van de groep Anw-ers. In de circulaire wordt gesteld dat het relevant is voor gemeenten om te kunnen beschikken over gegevens van personen met een Anw-uitkering. Met deze gegevens kunnen gemeenten beleid ontwikkelen voor de reïntegratie van deze doelgroep.

Het CBP merkt op dat op de groep Anw-ers geen reïntegratieverplichting rust. Anw-gerechtigden kunnen zich, indien zij dit wensen, vanaf 1 januari 2005, richten tot het college met een verzoek om ondersteuning bij arbeidsinschakeling. Ingevolge artikel 7 WWB is de gemeente verplicht om aan dergelijke verzoeken te voldoen. De WWB verplicht het college nergens tot het actief benaderen van deze groep. Pas indien een Anw-gerechtigde zich wendt tot de gemeente gaat de verplichting tot ondersteuning bij arbeidsinschakeling gelden. Het CBP is dan ook van mening dat in dit kader niet gesproken kan worden van een verstrekking van persoonsgegevens die noodzakelijk is om de wettelijke verplichting na te komen waaraan de gemeente is onderworpen (artikel 8, onder c, WBP). Ook zonder de verstrekking van gegevens is het immers voor de gemeente mogelijk zijn verplichting na te komen.

Wel acht het CBP het goed voorstelbaar dat een gemeente beleid wil maken voor de groep waarvoor zij ingevolge de WWB een reïntegratieverantwoordelijkheid draagt. In dit kader kan het nodig zijn om persoonsgegevens betreffend deze groep bij de Svb uit te vragen. De verstrekkingen van desbetreffende gegevens zullen in dat geval gegrond kunnen worden op de publiekrechtelijke taak van gemeenten (artikel 8, onder e, WBP). Voor dergelijke verstrekkingen geldt ingevolge de WBP, dat gemeenten de afweging dienen te maken of voldaan is aan de eisen van proportionaliteit (de inbreuk op de belangen van de betrokkene mag niet onevenredig zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel) en subsidiariteit (het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt dient in redelijkheid niet op een andere, voor betrokkene minder nadelige wijze te kunnen worden verwezenlijkt). De vraag of er sprake is van verenigbaar gebruik (artikel 9 WBP), maakt onderdeel uit van deze afweging. Ook geldt voor gemeenten met betrekking tot verstrekkingen die hun grondslag vinden in artikel 8, onder e, WBP een informatieplicht op grond van artikel 34 WBP.

Bijstandsregeling voor WAO-ers

De circulaire stelt dat bij gemeenten het vermoeden bestaat dat een deel van de 65-plussers met een onvolledige AOW-uitkering onvoldoende gebruik maakt van aanvullende inkomsten uit een bijstandsuitkering en daardoor onder het niveau van het sociaal minimum leeft. Een aantal gemeenten heeft aangegeven in het kader van hun armoedebeleid te willen beschikken over persoonsgegevens van de Svb. Gemeenten kunnen middels deze gegevens de betreffende doelgroep opsporen en benaderen voor het aanvragen van een aanvullende bijstandsuitkering. De wettelijke basis voor het pro-actief benaderen wordt gevonden in artikel 7, eerste lid, onder b, WWB. De verstrekking door de Svb vindt zijn grondslag in artikel 64, eerste lid, onder b, WWB.

Wederom is het CBP van oordeel dat in casu niet gesproken kan worden van een verstrekking van persoonsgegevens die noodzakelijk is om de wettelijke verplichting na te komen waaraan gemeenten zijn onderworpen (artikel 8, onder c, WBP). Van een specifieke plicht voor gemeenten om (pro-)actief 65-plussers met een gedeeltelijke AOW-uitkering een aanvullende bijstandsuitkering aan te bieden is immers geen sprake. Sommige gemeenten zullen in artikel 7 WWB een zorgplicht lezen voor desbetreffende groep. Artikel 8, onder e, WBP (noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak) kan een grondslag bieden voor gegevensverstrekkingen door de Svb die in het kader hiervan plaatsvinden. Ook voor deze

verstrekkingen geldt dat de vraag beantwoord zal moeten worden of de inbreuk op de belangen van de betrokkene onevenredig is in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel en of het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt in redelijkheid niet op een andere, voor betrokkene minder nadelige wijze kan worden verwezenlijkt.

Conclusie

Het CBP is van oordeel dat voor beide gegevensverstrekkingen geen sprake is van gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is (artikel 8, onder c, WBP). Wel acht het CBP het mogelijk de verstrekkingen te gronden op artikel 8, onder e, WBP. Beide gegevensverstrekkingen kunnen onder omstandigheden noodzakelijk worden geacht voor de goede vervulling van de publiekrechtelijke taak van gemeenten. Het CBP is daarbij wel van oordeel dat in de circulaire nader dient te worden ingegaan op de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit die aan dergelijke verwerkingen worden gesteld. In de huidige concept-circulaire gebeurt dit onvoldoende. Tevens dient de circulaire gemeenten te informeren over de andere eisen die op grond van de WBP gesteld worden aan het verwerken van persoonsgegevens in het kader van pro-actieve dienstverlening. Het CBP denkt hierbij met name aan de invulling die gegeven dient te worden aan de informatieplicht ingevolge artikel 34 WBP. Eerdere uitspraken van het CBP en zijn voorganger de Registratiekamer over dit onderwerp, zijn inmiddels aan uw departement toegestuurd.

Het CBP vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

mr. U. van de Pol
Collegelid